

Asia: VN/3215/2021

Väliraportti: Vapaa!-Fri! -hanke vapaaehtoistoiminnan edistämiseksi ikääntyvässä yhteiskunnassa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomessa vapaaehtoiset toimivat tehtävissä, joissa ei vaadita ammattikoulutusta. Vapaaehtoinen tukee autettavaa ammattilaisen rinnalla omassa tehtävässään. Tehtävistä ei niin ikään makseta rahallista palkkiota. Vapaaehtoistoiminta ja sen pyyteettömyys on sinänsä itseisarvo ja tuo varmasti vakautta ja hyvää yhteiskuntaamme. Tarkka raja ammattilaisten työtehtävien ja vapaaehtoisten toiminnan välillä on syytä säilyttää.

Tuettu vapaaehtoistoiminta on mahdollisuus esim. maahan muuttaneelle päästä mukaan yhteiskuntamme toimintaan. Kehittämämme toimintamallin mukaan kokeneempi vapaaehtoinen toimii maahan muuttaneen Tuttavana ohjaten häntä alkuun järjestönsä vapaaehtoistehtävissä. Samalla kantasuomalaisten kohtaaminen ja sen kautta suomen/ruotsin kielen oppiminen mahdollistuvat luonnollisessa ympäristössä. Tuttavana voi luonnollisesti toimia myös toinen maahan muuttanut. Tuetun vapaaehtoistoiminnan järjestäminen on vielä hyvin vähän hyödynnetty toiminnan muoto.

Tuetun vapaaehtoistoiminnan järjestämisen vahvistamiseen tarvitaan rohkaisevia esimerkkejä. Vapaaehtoistoiminnan koordinaattorit tarvitsevat koulutusta ja esimerkkejä millaisia tehtäviä he voivat suunnitella ja miten koordinaatio toimii käytännössä. Julkinen sektori voisi olla tässä mukana rahoittamassa ja kannustamassa tuetun vapaaehtoistoiminnan järjestämiseen. Järjestötoimijat kehittävät usein hienoja toimintamalleja STEA:n rahoittamissa 3-vuotisissa hankkeissa. Hankkeen jälkeen toimintamallin jatkuminen on epävarmaa. Yleinen asenne ja eri rahoittajien painotuspisteet tuetun vapaaehtoistoiminnan suuntaan vaikuttavat toiminnan yleistymiseen.

Työttömyys koskettaa yhä useampia meistä työvuosiemme aikana. Vapaaehtoistoiminta tarjoaa tekemistä, ihmisiä, oppimista jne. Työttömän vapaaehtoistoimintaan osallistuminen pitää olla mahdollista menettämättä tai pienintäkään pelkoa päivärahojen menettämisestä. Tarvitsemme

vapaaehtoisia ja työttömät haluavat toimia. Vapaaehtoistoiminta voi olla jopa mahdollisuus työllistyä tai löytää itseä kiinnostava uusi ala, jota innostuu opiskelemaan.

Yhteiskunnastamme löytyy paljon paikkoja, jossa vapaaehtoiset voisivat olla ihmisten tukena esim. sairaalavapaaehtoistoiminta on hyvin suosittua. Kouluvaari/mummo toimintaa voisi laajentaa eri kouluasteille. Luotettavan aikuisen läsnäolo rauhoittaa ja voi rohkaista kertomaan kuulumisia. Vapaaehtoiset ovat tärkeässä asemassa huomioimassa mitä kouluissa/oppilaitoksissa tapahtuu erityisesti oppituntien ulkopuolella. Läksyvapaaehtoisilla on aikaa keskittyä ohjattavaansa. Tässäkin vapaaehtoiset kulkevat opetushenkilöstön rinnalla omassa roolissaan. Tiedon lisääminen esim. oppaiden tai muun koulutusmateriaalin muodossa tukisi toiminnan yleistymistä ja sen merkityksen tunnistamista. Vapaaehtoistoiminnan tunteminen ja sen tarjoamien mahdollisuuksien tiedostaminen edesauttaa yhteistyömuotojen löytämistä.

Järjestötoimijat eivät varmasti tunne eivätkä hallitse eri rahoitushakemusten vaatimuksia. Tässä olisi yhteistyön paikka järjestöjen, verkostojärjestöjen ja neuvottelukuntien välillä.

Vapaaehtoistoiminnan merkityksen tunnistaminen ja tunnustaminen tärkeänä osana hyvinvointiyhteiskuntaamme innostaa yhä useampia toimintaan mukaan. Laadukkaasti järjestettävä vapaaehtoistoiminta vaatii osaavia toimijoita ja pitkäjänteistä työskentelymahdollisuutta.

Oksman-Hiukka Annukka
Vuolle Settlementti ry